

II

(Komunikaty)

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

ZAWIADOMIENIE KOMISJI

Wytyczne dotyczące wdrażania rozporządzenia (UE) 2019/1148 w sprawie wprowadzania do obrotu i stosowania prekursorów materiałów wybuchowych

(2020/C 210/01)

Zastrzeżenie prawne

Celem niniejszych wytycznych jest wsparcie organów krajowych państw członkowskich, podmiotów gospodarczych oraz internetowych platform handlu elektronicznego w stosowaniu rozporządzenia (UE) 2019/1148. Wykładni prawa Unii może oficjalnie dokonywać wyłącznie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Spis treści

	<i>Strona</i>
WPROWADZENIE	2
SEKCJA PIERWSZA – WYTYCZNE DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH	3
CZĘŚĆ I – SYSTEM POZWOLEŃ	3
CZĘŚĆ II – PRZEPROWADZANIE INSPEKЦИИ I KONTROLI	3
CZĘŚĆ III – WYMIANA INFORMACJI	3
SEKCJA DRUGA – WYTYCZNE DLA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I INTERNETOWYCH PLATFORM HANDLU ELEKTRONICZNEGO	3
CZĘŚĆ IV – SPRAWDZENIE PRZY SPRZEDAŻY	3
CZĘŚĆ V – ROZPOZNAWANIE I ZGŁASZANIE PODEJRZANYCH TRANSAKCJI ORAZ ZNACZĄCYCH PRZYPADKÓW ZAGINIĘCIA I KRADZIEŻY	7
CZĘŚĆ VI – INFORMACJE W ŁAŃCUCHU DOSTAW	12
CZĘŚĆ VII – BEZPIECZEŃSTWO SKŁADOWANIA	14
Dodatek 1 – Okresy przejściowe	16
Dodatek 2 – Lista kontrolna na potrzeby inspekcji dokonywanych przez krajowe organy kontroli	18
Dodatek 3 – Lista kontrolna dotycząca zachowania zgodności z przepisami dla podmiotów gospodarczych, internetowych platform handlu elektronicznego, użytkowników zawodowych i przeciętnych użytkowników	19
Dodatek 4 – Wymiana transgraniczna – wzór	21
Dodatek 5 – Dalsze wytyczne i inne nazwy substancji wymienionych w załącznikach do rozporządzenia	22

WPROWADZENIE

We współczesnym społeczeństwie każdego dnia w użyciu są rozmaite substancje chemiczne – wykorzystywane w różnych procesach przemysłowych, pomocne przy wykonywaniu czynności zawodowych, a także w szeroko pojętym i zróżnicowanym sektorze konsumenckim. Substancje chemiczne są wykorzystywane między innymi jako półprodukty do wytwarzania innych substancji chemicznych, jako rozpuszczalniki do rozpuszczania materiałów, do wytwarzania produktów takich jak farby, składniki żywności, ale także produktów końcowych, takich jak produkty czyszczące. Przeważająca większość tych substancji jest przedmiotem wymiany handlowej między przedsiębiorstwami do celów zgodnych z prawem. Osoby fizyczne lub prawne mogą mieć ponadto uzasadniony interes w nabywaniu lub wykorzystywaniu takich substancji poza środowiskiem zawodowym, np. do celów hobbystycznych.

Niektóre substancje chemiczne mogą jednak być wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem, do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych domowym sposobem. Terrorysty i inni przestępcy mogą próbować nabywać na wolnym rynku składniki prekursorów niezbędne do wytwarzania materiałów wybuchowych domowym sposobem lub pozyskiwać je ze źródeł legalnego zastosowania.

Od 2014 r. na mocy rozporządzenia (UE) nr 98/2013 w całej UE obowiązują przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu i używania prekursorów materiałów wybuchowych. Jednak zagrożenie ze strony materiałów wybuchowych wytwarzanych domowym sposobem nadal jest wysokie i ulega stałym zmianom. Konieczne było zatem dalsze wzmocnienie i ujednoczenie systemu zapobiegania nielegalnemu wytwarzaniu materiałów wybuchowych domowym sposobem. Przyjęto zatem rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1148 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzania do obrotu i stosowania prekursorów materiałów wybuchowych⁽¹⁾, uchylające rozporządzenie (UE) nr 98/2013 ze skutkiem od dnia 1 lutego 2021 r.

Rozporządzenie ustanawia zharmonizowane przepisy dotyczące udostępniania, wprowadzania, posiadania i stosowania substancji lub mieszanin, które mogą być użyte do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych, w celu ograniczenia ich dostępności dla ogółu społeczeństwa, oraz przepisy zapewniające odpowiednie zgłaszanie podejrzanych transakcji w ramach całego łańcucha dostaw.

Celem niniejszych wytycznych jest, zgodnie z art. 12 rozporządzenia, udzielenie wsparcia podmiotom w łańcuchu dostaw substancji chemicznych oraz właściwym organom w realizacji ich obowiązków wynikających z rozporządzenia, a także ułatwienie współpracy między właściwymi organami a podmiotami gospodarczymi. W dniach 9-10 grudnia 2019 r. zwrócono się do Stałego Komitetu ds. Prekursorów o konsultację w sprawie projektu wytycznych. Wykładni prawa Unii może oficjalnie dokonywać wyłącznie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Części I–III wytycznych są skierowane do państw członkowskich, natomiast części IV–VII – do podmiotów gospodarczych i internetowych platform handlu elektronicznego.

Ogólnie rzecz biorąc, słowa „powinny”, „muszą” i „mają obowiązek” wskazują na zobowiązanie wynikające z rozporządzenia, podczas gdy sformułowania „mogą” i „zaleca się” wskazują na zalecenia i dobre praktyki.

Zakres stosowania

Rozporządzenie ma zastosowanie do udostępniania, wprowadzania, posiadania i używania substancji wymienionych w załącznikach I i II, lub mieszanin zawierających te substancje, niezależnie od ich stężenia, z wyjątkiem następujących wyrobów:

Art. 2 ust. 2: Przedmiotowe rozporządzenie nie stosuje się do:

- a) wyrobów zgodnie z definicją w art. 3 pkt 3 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006;
- b) wyrobów pirotechnicznych zgodnie z definicją w art. 3 pkt 1 dyrektywy *Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/29/UE;
- c) wyrobów pirotechnicznych przeznaczonych do użytku niekomercyjnego zgodnie z prawem krajowym przez siły zbrojne, organy ścigania lub straż pożarną;
- d) wyposażenia pirotechnicznego objętego zakresem stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/90/UE;
- e) wyrobów pirotechnicznych przeznaczonych do wykorzystania w przemyśle lotniczym i kosmicznym;
- f) spłonek przeznaczonych do zabawek;
- g) produktów leczniczych udostępnianych zgodnie z prawem przeciętnemu użytkownikowi na podstawie recepty lekarskiej zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1148 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzania do obrotu i stosowania prekursorów materiałów wybuchowych, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 i uchylające rozporządzenie (UE) nr 98/2013 (Dz.U. L 186/1 z 11.7.2019, s. 1).

Wyłączone z definicji „prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji” są „jednorodne mieszaniny ponad 5 składników, w których stężenie każdej z wymienionych w załączniku I lub II substancji wynosi poniżej 1 % [m/m]” (art. 3 ust. 13)). Z drugiej strony zakresem rozporządzenia objęte są wyroby zawierające 5 lub mniej składników lub o wyższym stężeniu prekursorów materiałów wybuchowych.

W art. 5 rozporządzenia zapisano, że na terytorium UE „prekursory materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom nie są udostępniane przeciętnym użytkownikom, wprowadzane, posiadane ani stosowane przez nich”. Z definicji „podmiotu gospodarczego” zawartej w art. 3 ust. 10 rozporządzenia wynika ponadto, że przedmiotowe rozporządzenie stosuje się do udostępniania na terytorium UE substancji objętych zakresem załącznika I i II do rozporządzenia przez „osobę fizyczną lub prawną lub organ publiczny lub grupę takich osób lub organów, które udostępniają na rynku prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji zarówno poza internetem, jak i w internecie, w tym na internetowych platformach handlu elektronicznego”. W związku z tym powyższy przepis ma zastosowanie bez względu na miejsce, w którym siedzibę może mieć podmiot gospodarczy udostępniający na terytorium Unii prekursory materiałów wybuchowych podlegających regulacji. Jego zakres obejmuje podmioty mające siedzibę poza UE, udostępniające prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji na jej terytorium.

SEKCJA PIERWSZA

WYTYCZNE DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

CZĘŚĆ I

SYSTEM POZWOLEŃ

[Wyłącznie do dyspozycji Stałego Komitetu ds. Prekursorów]

CZĘŚĆ II

PRZEPROWADZANIE INSPEKCJI I KONTROLI

[Wyłącznie do dyspozycji Stałego Komitetu ds. Prekursorów]

CZĘŚĆ III

WYMIANA INFORMACJI

[Wyłącznie do dyspozycji Stałego Komitetu ds. Prekursorów]

SEKCJA DRUGA

WYTYCZNE DLA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I INTERNETOWYCH PLATFORM HANDLU ELEKTRONICZNEGO

CZĘŚĆ IV

SPRAWDZENIE PRZY SPRZEDAŻY

Zanim podmiot gospodarczy udostępni prekursor materiałów wybuchowych podlegający ograniczeniom potencjalnemu nabywcy, musi on sprawdzić, czy osoba ta jest uprawniona do nabycia takiego prekursora (art. 8).

Jeżeli państwo członkowskie wprowadziło system pozwoleń na podstawie art. 5 ust. 3, podmioty gospodarcze mogą udostępnić prekursor materiałów wybuchowych podlegający ograniczeniom przeciętnym użytkownikom, jeżeli zweryfikowano konieczne zezwolenie i po tym zweryfikowaniu.

Prekursor materiałów wybuchowych podlegający ograniczeniom może zostać udostępniony profesjonalnemu użytkownikowi lub podmiotowi gospodarczemu, jeżeli podmiot gospodarczy zweryfikował, iż potencjalny nabywca jest w rzeczywistości użytkownikiem zawodowym lub innym podmiotem gospodarczym.

W przypadku sprzedaży dowolnej osobie, profesjonalnej lub nie, podmiot gospodarczy jest zobowiązany do sprawdzenia dowodu tożsamości potencjalnego nabywcy. W przypadku osób prawnych weryfikacja ta dotyczy osoby uprawnionej do reprezentowania potencjalnego nabywcy.

Aby ułatwić dochodzenia i inspekcje podmioty gospodarcze są zobowiązane do rejestrowania każdej transakcji i przechowywania tych informacji przez 18 miesięcy od daty transakcji (art. 8 ust. 4). W okresie 18 miesięcy informacje te muszą być bez zbędnej zwłoki udostępniane na potrzeby inspekcji, na żądanie krajowych organów kontroli lub organów ścigania. W związku z tym zaleca się podmiotom gospodarczym przechowywanie tych informacji w sposób uporządkowany i dostępny.

Zasady dotyczące sprawdzenia przy sprzedaży mają zastosowanie do wszystkich transakcji sprzedaży, niezależnie od tego, czy sprzedawca i nabywca są fizycznie obecni, czy też nie. Na potrzeby tego drugiego przypadku („sprzedaż na odległość”) poniżej omówiono oddzielnie proces weryfikacji tożsamości i pozwoleń.

Przypomina się podmiotom gospodarczym i internetowym platformom handlu elektronicznego, że do przetwarzania i swobodnego przepływu danych osobowych osób fizycznych zastosowanie mają przepisy dotyczące ochrony danych (motyw 22). Przetwarzanie danych osobowych związane między innymi z wydawaniem pozwoleń powinno być zatem realizowane zgodnie z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (rozporządzenie (UE) 2016/679 ⁽²⁾) (zob. również motyw 22).

IV.1. Sprzedaż przeciętnym użytkownikom – dotyczy podmiotów gospodarczych działających zgodnie z systemem pozwoleń

Jeżeli dane państwo członkowskie wprowadziło system pozwoleń na podstawie art. 5 ust. 3, prekursor materiałów wybuchowych podlegający ograniczeniom może być udostępniony przeciętnym użytkownikom jedynie po sprawdzeniu niezbędnego pozwolenia (art. 8 ust. 1). Jedynie niektóre państwa członkowskie oferują możliwość udostępniania prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom przeciętnym użytkownikom posiadającym pozwolenie lub uznają pozwolenia wydawane przez właściwe organy innych państw członkowskich. W pozostałych przypadkach należy odmówić transakcji.

Podmiot gospodarczy ma obowiązek sprawdzić, czy wydane pozwolenie obejmuje planowaną transakcję, a także ocenić, czy pozwolenie i dowód tożsamości wydają się autentyczne. Zaleca się, aby państwa członkowskie stosowały wzór pozwolenia znajdujący się w załączniku III do rozporządzenia. Podmioty gospodarcze mogą sprawdzać pozwolenie, kontaktując się z właściwym organem państwa członkowskiego, które wydało pozwolenie.

Ponadto od podmiotu gospodarczego wymaga się zachowania informacji dotyczących dowodu tożsamości oraz pozwolenia przedmiotowego przeciętnego użytkownika przez 18 miesięcy od daty transakcji. Podmioty gospodarcze powinny co najmniej zarejestrować nazwisko na dowodzie tożsamości i pozwoleniu, a także numery obu dokumentów. Nie wymaga się od podmiotów gospodarczych zachowania kopii pozwolenia, jednak mogą to zrobić zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych. Funkcjonuje specjalna strona internetowa Komisji Europejskiej, na której przedsiębiorstwa i organizacje mogą dowiedzieć się, jak muszą postępować, aby zachować zgodność z przepisami UE o ochronie danych ⁽³⁾.

Podmiot gospodarczy jest także zobowiązany do odnotowania na pozwoleniu ilości prekursora materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom. Odnotowanie zakupów prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom na pozwoleniu ma na celu ustalenie przez podmiot gospodarczy, czy posiadacz pozwolenia przekracza ewentualnie maksymalną ilość posiadanego prekursora materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom lub czy połączenie zakupów jest w jakikolwiek sposób podejrzane. Jeżeli na przykład posiadacz zezwolenia dokonał w stosunkowo krótkim czasie zakupów, które łącznie przekraczają maksymalną ilość prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom, jaką może on posiadać, może to wskazywać na podejrzane zachowanie. W takim przypadku zaleca się, aby podmiot gospodarczy skontaktował się z krajowym punktem kontaktowym (art. 9 ust. 4).

IV.1.1. Szczególne zalecenia dotyczące sprzedaży na odległość

Zaleca się, aby podmioty gospodarcze zwróciły się o zeskanowaną kopię pozwolenia nabywcy oraz dowodu tożsamości, aby mogły sprawdzić te informacje jak najwcześniej (czyli przed sfinalizowaniem transakcji), ale najpóźniej przed terminem dostawy prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom (por. motyw 14). Nie wymaga się od podmiotów gospodarczych zachowania kopii pozwolenia, jednak mogą to zrobić zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych. Funkcjonuje specjalna strona internetowa Komisji Europejskiej, na której przedsiębiorstwa i organizacje mogą dowiedzieć się, jak muszą postępować, aby zachować zgodność z przepisami UE o ochronie danych ⁽⁴⁾.

Dowód tożsamości może być dodatkowo weryfikowany osobiście w momencie dostawy lub za pomocą innych środków, np. mechanizmów przedstawionych w rozporządzeniu (UE) nr 910/2014 ⁽⁵⁾. Należy zauważyć, że odpowiedzialność za weryfikację ponosi podmiot gospodarczy, także wtedy, gdy sprawdzenie dokumentów zlecone jest usługodawcy doręczającemu przesyłkę.

Należy zarejestrować fakt sprawdzenia pozwolenia i dowodu tożsamości oraz sposób, w jaki to zrobiono.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations_en

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations_en

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 73).

Transakcja może zostać odnotowana na pozwoleniu w momencie dostawy, w takiej sytuacji podmiot gospodarczy zleca to osobie realizującej dostawę.

Kroki podejmowane przez podmiot gospodarczy:

- Zwrócenie się do klienta o dostarczenie zeskanowanej kopii pozwolenia oraz dowodu tożsamości (lub weryfikacja dowodu tożsamości drogą elektroniczną). Sprawdzenie, czy osoba posiadająca pozwolenie jest osobą, na którą wystawiono dowód tożsamości.
- Sprawdzenie, czy kupowany produkt odpowiada warunkom licencji pod względem: (i) substancji; (ii) stężenia; (iii) ilości.
- Jeżeli wymagane jest, aby nabywca zarejestrował się na koncie nabywcy, można umożliwić mu załadowanie na to konto zeskanowanej kopii pozwolenia.

Kroki podejmowane przez osobę realizującą dostawę przed wydaniem prekursora materiału wybuchowego podlegającego ograniczeniom:

- Sprawdzenie, czy identyfikator fotograficzny odpowiada danej osobie, oraz czy numer identyfikacyjny jest zgodny z numerem identyfikacyjnym znajdującym się na przedniej stronie prawa jazdy. Prekursor materiału wybuchowego podlegający ograniczeniom powinien być wydany jedynie posiadaczowi pozwolenia. Nie można go przekazać innej osobie.

IV.2. Sprzedaż użytkownikom zawodowym lub innym podmiotom gospodarczym

Przeciętny użytkownik nie powinien mieć możliwości nabycia prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom w oparciu o twierdzenie, że jest użytkownikiem zawodowym lub podmiotem gospodarczym. Jeżeli potencjalny nabywca twierdzi, że jest użytkownikiem zawodowym lub podmiotem gospodarczym, rozporządzenie wymaga od podmiotu gospodarczego sprawdzenia w odniesieniu do każdej transakcji, czy potencjalny nabywca jest użytkownikiem zawodowym lub innym podmiotem gospodarczym. Sprawdzenie to jest wymagane, chyba że takie sprawdzenie w odniesieniu do tego potencjalnego nabywcy miało miejsce w okresie jednego roku przed datą transakcji, a przedmiotowa transakcja nie różni się znacząco od poprzednich transakcji (art. 8 ust. 2 i art. 8 ust. 3).

Podmiot gospodarczy jest zobowiązany zapytać potencjalnego nabywcę o działalność handlową, gospodarczą lub zawodową oraz o zamierzone stosowanie prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom przez potencjalnego nabywcę. Aby sprawdzić, jakie jest zamierzone stosowanie prekursora materiałów wybuchowych podlegającego ograniczeniom, podmiot gospodarczy powinien ocenić, czy zamierzone stosowanie odpowiada rodzajowi działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej potencjalnego nabywcy. Jeżeli podmioty gospodarcze mają jakiegokolwiek pytania dotyczące powszechnego stosowania prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom oraz typowych produktów zawierających te prekursory, mogą nawiązać kontakt ze swoimi właściwymi organami.

Jeżeli istnieją uzasadnione powody, by wątpić w to, że zamierzone stosowanie jest zgodne z prawem lub że potencjalny nabywca zamierza stosować prekursor materiałów wybuchowych podlegający ograniczeniom do celu zgodnego z prawem, podmiot gospodarczy może odmówić dokonania transakcji. Jeżeli istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że dana substancja lub mieszanina jest przeznaczona do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych, transakcję należy zgłosić krajowemu punktowi kontaktowemu (zob. również część V dotycząca zgłaszania podejrzanych transakcji).

Podmioty gospodarcze powinny ponadto sprawdzić, czy potencjalny nabywca jest upoważniony do działania w imieniu jego przedsiębiorstwa lub instytucji. Osoba reprezentująca potencjalnego nabywcę powinna być w stanie okazać zaświadczenie od pracodawcy, potwierdzające, że jest upoważniona do nabycia lub otrzymania prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom w imieniu pracodawcy. Mało prawdopodobne jest na przykład, że student wyższej uczelni zostanie przez nią upoważniony do nabycia produktów w jej imieniu, nawet jeżeli zna on wszystkie dane dotyczące tej szkoły wyższej (adres, numer VAT itp.) i może wydawać się, że jest użytkownikiem zawodowym, ponieważ dobrze zna powszechne zastosowanie produktów.

Podmiot gospodarczy jest zobowiązany do tego, aby przez 18 miesięcy od daty dokonania transakcji przechowywać informacje dotyczące:

- dowodu tożsamości osoby fizycznej uprawnionej do reprezentowania potencjalnego nabywcy,
- rodzaju działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej potencjalnego nabywcy, wraz z nazwą przedsiębiorstwa, adresem oraz numerem identyfikacyjnym VAT lub innym stosownym numerem rejestracyjnym przedsiębiorstwa, jeżeli takowy istnieje,
- zamierzonego stosowania prekursora materiałów wybuchowych podlegającego ograniczeniom.

Mając na celu dopilnowanie, aby przekazane zostały wszystkie informacje, zaleca się podmiotowi gospodarczemu zwrócić się do potencjalnego nabywcy z prośbą o wypełnienie „oświadczenia nabywcy”, które znajduje się w załączniku IV do rozporządzenia. Jeżeli chodzi o przechowywanie informacji dotyczących dowodu tożsamości, podmioty gospodarcze powinny zanotować co najmniej nazwisko znajdujące się na dowodzie tożsamości oraz numer tego dokumentu. Funkcjonuje specjalna strona internetowa Komisji Europejskiej, na której przedsiębiorstwa i organizacje mogą dowiedzieć się, jak muszą postępować, aby zachować zgodność z przepisami UE o ochronie danych ⁽⁶⁾.

Informacje, jakich należy udzielić w kontekście sprawdzenia powinny być przekazane przy każdej transakcji, chyba że takie sprawdzenie w odniesieniu do danego potencjalnego nabywcy miało miejsce w okresie jednego roku przed datą transakcji, a przedmiotowa transakcja nie różni się znacząco od poprzednich transakcji. Przykłady wskazujące na znaczącą różnicę są następujące:

- jeżeli potencjalny nabywca chce nabyć znacznie większą ilość prekursora materiału wybuchowego podlegającego ograniczeniom, nie podając logicznego uzasadnienia,
- jeżeli zmienił się adres potencjalnego nabywcy,
- jeżeli zmienił się adres dostawy lub sposób dostawy,
- jeżeli zmienił się sposób płatności,
- jeżeli zmieniły się dane dotyczące kontaktu potencjalnego nabywcy.

IV.2.1. Szczególne zalecenia dotyczące sprzedaży na odległość

Zaleca się, aby podmioty gospodarcze korzystały z oświadczenia nabywcy, które znajduje się w załączniku IV do rozporządzenia, aby uzyskać niezbędne informacje od użytkowników zawodowych lub innych podmiotów gospodarczych celem sprawdzenia, czy potencjalny nabywca jest użytkownikiem zawodowym lub innym podmiotem gospodarczym.

Zaleca się, aby podmioty gospodarcze zwróciły się o zeskanowaną kopię dowodu tożsamości nabywcy, aby mogły sprawdzić te informacje jak najwcześniej (czyli przed sfinalizowaniem transakcji), ale najpóźniej przed terminem dostawy prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom (motyw 14). Funkcjonuje specjalna strona internetowa Komisji Europejskiej, na której przedsiębiorstwa i organizacje mogą dowiedzieć się, jak muszą postępować, aby zachować zgodność z przepisami UE o ochronie danych ⁽⁷⁾.

Dowód tożsamości może być dodatkowo weryfikowany osobiście w momencie dostawy lub za pomocą innych środków, np. mechanizmów przedstawionych w rozporządzeniu (UE) nr 910/2014 ⁽⁸⁾. Należy zauważyć, że odpowiedzialność za weryfikację ponosi podmiot gospodarczy, także wtedy, gdy sprawdzenie dokumentów zlecone jest usługodawcy doręczającemu przesyłkę. Należy zarejestrować fakt sprawdzenia dowodu tożsamości oraz sposób, w jaki to zrobiono.

Zgodnie z zawartym w rozporządzeniu wymogiem podmiot gospodarczy powinien zwrócić się w momencie sprzedaży użytkownikowi zawodowemu lub innemu podmiotowi gospodarczemu o dowód tożsamości osoby fizycznej uprawnionej do reprezentowania potencjalnego nabywcy (art. 8 ust. 2). W rozporządzeniu wyjaśniono również, że sprawdzenie wszystkich podmiotów w łańcuchu dostaw oraz wszystkich nabywców ma zasadnicze znaczenie, niezależnie od tego czy są przeciętni użytkownicy, użytkownicy zawodowi czy podmioty gospodarcze (motyw 13). Prekursory materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom mogą wyrządzić poważne szkody, jeżeli zostaną przejęte i wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem do produkcji materiałów wybuchowych domowym sposobem, należy zatem zagwarantować, iż osoba fizyczna nabywająca lub odbierająca prekursory materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom w imieniu swojego pracodawcy jest w rzeczywistości uprawniona do reprezentowania swojego pracodawcy na potrzeby tego konkretnego działania. Zalecane jest ponadto zwrócenie się o dowód dostawy prekursora materiału wybuchowego podlegającego ograniczeniom oraz możliwego do zidentyfikowania podpisu osoby działającej w imieniu nabywcy, co pozwoli na zidentyfikowanie wszystkich podmiotów w łańcuchu dostaw.

Kroki podejmowane przez podmiot gospodarczy:

- Zwrócenie się do nabywcy z prośbą o wypełnienie oświadczenia nabywcy oraz przedstawienie zeskanowanej kopii dowodu tożsamości (lub zweryfikowanie dowodu tożsamości drogą elektroniczną).
- Sprawdzenie, czy osoba nabywająca towary jest upoważniona do zakupu prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom w imieniu jej przedsiębiorstwa lub instytucji.
- Sprawdzenie, czy nabywany produkt odpowiada informacjom podanym w oświadczeniu nabywcy: i. substancja ii. stężenie iii. ilość.

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations_en

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations_en

⁽⁸⁾ Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 73.

- Ocenienie, czy zamierzone stosowanie jest zgodne z działalnością handlową, gospodarczą lub zawodową potencjalnego nabywcy. Jeżeli zgodność nie występuje, transakcja, której próbowano dokonać, powinna zostać zgłoszona jako transakcja podejrzana (zob. część V) i można odmówić jej zrealizowania.
- Sprawdzenie, czy osoba odbierająca towary jest upoważniona do odebrania prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom w imieniu jej przedsiębiorstwa lub instytucji.

IV.3. Środki możliwe do wprowadzenia przez internetowe platformy handlu elektronicznego

Internetowe platformy handlu elektronicznego powinny wprowadzić środki, pomagające zapewnić, aby jej użytkownicy, udostępniając za pośrednictwem jej usług prekursorów materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom, wykonywali swoje obowiązki dotyczące sprawdzenia i odnotowania (art. 8 ust. 5).

Powyższy wymóg, jakiemu podlegają internetowe platformy handlu elektronicznego, stosuje się w uzupełnieniu wymogu określonego w art. 7 ust. 3, zobowiązującego internetowe platformy handlu elektronicznego do zapewnienia, aby ich użytkownicy zostali poinformowani o ich obowiązkach wynikających z rozporządzenia (zob. część VI.3 poniżej). O ile jednak art. 7 ust. 3 odnosi się do użytkowników, którzy udostępniają za pośrednictwem internetowej platformy handlu elektronicznego prekursorów materiałów wybuchowych podlegające regulacji, to art. 8 ust. 5 odnosi się do użytkowników, którzy udostępniają tą drogą prekursorów materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom.

W przypadku sprzedaży przeciętnemu użytkownikowi podmiot gospodarczy powinien sprawdzić dowód tożsamości oraz pozwolenie (art. 8 ust. 1)). W przypadku sprzedaży użytkownikowi zawodowemu lub innemu podmiotowi gospodarczemu, podmioty gospodarcze powinny sprawdzić, czy potencjalny nabywca jest użytkownikiem zawodowym lub innym podmiotem gospodarczym, zwracając się do niego o określone informacje, w tym jego dowód tożsamości (art. 8 ust. 2)). W pierwszej kolejności internetowe platformy handlu elektronicznego powinny poinformować podmiot gospodarczy o tych obowiązkach związanych ze sprawdzeniem, np. informując podmiot gospodarczy w momencie zawarcia umowy o usługi platformy handlu elektronicznego, z wykorzystaniem wiadomości przypominających itd.

Jak wskazano w motywie 15 rozporządzenia, niezależnie od pierwszego środka, internetowe platformy handlu elektronicznego powinny również, zgodnie z art. 8 ust. 5, wprowadzić inne środki, aby pomóc użytkownikom w wywiązaniu się z powyższych zobowiązań. Internetowe platformy handlu elektronicznego mogą na przykład oferować narzędzia pozwalające odpowiednim użytkownikom, którzy udostępniają na internetowej platformie handlu elektronicznego prekursorów materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom, sprawdzenie autentyczności pozwolenia (w przypadku transakcji między przedsiębiorstwami a konsumentami) lub oświadczenie nabywcy zawarte w załączniku IV do rozporządzenia (w przypadku transakcji między przedsiębiorstwami) lub zapewniać odpowiednim użytkownikom łatwy dostęp do takich dokumentów.

Z motywu 16 rozporządzenia wynika, że art. 8 ust. 5 nie wymaga od internetowych platform handlu elektronicznego ogólnego monitorowania usług na potrzeby zapewnienia przestrzegania przez odpowiednich użytkowników ich własnych obowiązków na podstawie art. 8 (lub jakichkolwiek innych przepisów) rozporządzenia. Z brzmienia art. 8 ust. 5 jasno wynika, że internetowe platformy handlu elektronicznego muszą *pomagać* w zapewnieniu przez odpowiednich użytkowników zgodności z obowiązkami w zakresie sprawdzenia określonymi w art. 8. Innymi słowy, niezależnie od obowiązków nałożonych na internetowe platformy handlu elektronicznego na podstawie art. 8 ust. 5, odpowiedzialność za sprawdzenie nadal spoczywa na użytkownikach udostępniających – w ramach usług świadczonych przez internetowe platformy handlu elektronicznego – prekursorów materiałów wybuchowych podlegające regulacji.

CZĘŚĆ V

ROZPOZNAWANIE I ZGŁASZANIE PODEJRZANYCH TRANSAKCY ORAZ ZNACZĄCYCH PRZYPADKÓW ZAGINIĘCIA I KRADZIEŻY

Podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego mają obowiązek zgłaszać podejrzaną transakcję (dokonane lub próby ich dokonania), a także znaczące przypadki zaginięcia i kradzieży prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji krajowym punktom kontaktowym państw członkowskich (art. 9 ust. 4 i art. 9 ust. 5). Przeciętni użytkownicy, którzy nabyli prekursorów materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom, mają obowiązek zgłoszenia znaczących przypadków zaginięcia i kradzieży prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom krajowym punktom kontaktowym państw członkowskich (art. 9 ust. 6).

Dane kontaktowe krajowych punktów kontaktowych można znaleźć na stronie internetowej Komisji Europejskiej^(*). Podejrzaną transakcję należy zgłaszać krajowemu punktowi kontaktowemu w państwie członkowskim, w którym została dokonana transakcja lub w którym podjęto próbę jej dokonania.

Zaleca się państwom członkowskim dopilnowanie, aby osoba zgłaszająca podejrzaną transakcję lub przypadek znaczącego zaginięcia lub kradzieży była odpowiednio chroniona (tj. nie należy bez potrzeby ujawniać jakichkolwiek danych o osobie zgłaszającej, np. dotyczących jej miejsca pracy).

(*) https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/list_of_competent_authorities_and_national_contact_points_en.pdf

Art. 3 ust. 7: „podejrzana transakcja” oznacza transakcję dotyczącą prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji, w przypadku której, po uwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności, istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że dana substancja lub mieszanina jest przeznaczona do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych.

Podejrzana transakcja obejmuje każde nabycie (lub próbę nabycia) jednego lub kilku prekursorów materiałów wybuchowych bądź mieszaniny zawierającej takie prekursory, która różni się od zwykłych oczekiwań lub interakcji, niezależnie od stężenia prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji, chyba że produkt wyłączono z definicji „prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji” na podstawie art. 3 ust. 13.

Wyłączone z definicji „prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji” są „jednorodne mieszaniny ponad 5 składników, w których stężenie każdej z wymienionych w załączniku I lub II substancji wynosi poniżej 1 % [m/m]” (art. 3 ust. 13)). Z drugiej strony zakresem rozporządzenia objęte są wyroby zawierające 5 lub mniej składników lub o wyższym stężeniu prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji.

Ponadto, są przypadki, w których wykorzystanie produktów zawierających prekursory na potrzeby produkcji materiałów wybuchowych domowym sposobem jest tak trudne, że produkty te uznawane są za niestwarzające zagrożenia. Zależy to od wielu czynników, w tym od stężenia prekursora w produkcie, od ilości produktu oraz jego złożoności.

Produkt jest atrakcyjny jako prekursor materiałów wybuchowych jedynie wtedy, gdy spełnia jeden z następujących warunków:

- (i) substancja prekursora jest dostępna w formie czystej lub w prostej mieszaninie, niezależnie od jej stężenia, lub
- (ii) substancja prekursora jest dostępna w złożonej mieszaninie, ale w stosunkowo wysokim stężeniu.

Przykładem ppkt (i) są czyste prekursory i mieszaniny/roztwory prekursora w jednym lub jedynie w kilku innych substancjach/rozpuszczalnikach. W wielu przypadkach ekstrakcja prekursora z takiego produktu, niezależnie od stężenia, a następnie jego wzbogacenie, mogą być stosunkowo proste. Należy zgłaszać wszystkie podejrzane transakcje, przypadki kradzieży i zaginięcia produktów, które są objęte powyższym opisem, chyba że istnieją uzasadnione powody, by tego nie robić.

Przykładem ppkt (ii) są mieszaniny zawierające wiele składników, w których jednak prekursor występuje w tak wysokim stężeniu, że nawet przy skomplikowanej procedurze ekstrakcji o niskiej wydajności, prekursor może zostać uzyskany w ilości, która może zostać wykorzystana na potrzeby produkcji materiałów wybuchowych domowym sposobem. Produkty, które są objęte powyższym opisem, powinny być zgłaszane zazwyczaj jedynie wtedy, gdy ilości będące przedmiotem transakcji (lub próby jej dokonania) przekraczają normalne ilości na użytek domowy.

Problemu nie stanowią zazwyczaj nawozy azotowe, w których stężenie azotu (N) w stosunku do azotanu amonu lub jakichkolwiek soli azotowych wymienionych w załączniku III nie przekracza 3 % masy N.

V.I. Zakres obowiązków

- Obowiązek obejmuje sprzedaż **każdej osobie**, niezależnie od tego, czy jest ona przeciętnym użytkownikiem, użytkownikiem zawodowym czy też podmiotem gospodarczym.
- Podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego mają **prawo odmówić** dokonania podejrzanej transakcji. Prawo do odmowy dokonania transakcji nie powinno narażać personelu sprzedaży detalicznej. Członkowie tego personelu nie muszą odmawiać dokonania transakcji, szczególnie jeżeli obawiają się o swoje bezpieczeństwo osobiste (tj. jeżeli uważają, że potencjalny nabywca może być niebezpieczny). Jeżeli odmówiono dokonania transakcji z uwagi na bezpieczeństwo osobiste pracowników, należy ten przypadek zgłosić jako próbę dokonania podejrzanej transakcji. Jeżeli nie odmówiono dokonania transakcji z uwagi na obawy dotyczące bezpieczeństwa osobistego członków personelu sprzedaży detalicznej, należy po dokonaniu transakcji zgłosić ją jako transakcję podejrzaną.
- Z związku z tym, że czas ma decydujące znaczenie dla zapobiegania potencjalnym atakom terrorystycznym, zgłoszenie transakcji powinno mieć miejsce **w ciągu 24 godzin** od uznania jej za podejrzaną (art. 9 ust. 4). Zaleca się jak najszybsze zgłoszenie podejrzanej transakcji.
- W celu wykrywania podejrzanych transakcji, podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego powinny ustanowić odpowiednie, rozsądne i proporcjonalne **procedury służące wykrywaniu podejrzanych transakcji**, dostosowane do szczególnego otoczenia, w którym udostępniane są prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji (zob. część V.4).
- Obowiązek zgłaszania dotyczy **wszystkich substancji** wymienionych w załącznikach I i II do rozporządzenia, **niezależnie od ich stężenia**. Jednak jednorodne mieszaniny ponad 5 składników, w których stężenie każdej z wymienionych w załączniku I lub II substancji wynosi poniżej 1 % [m/m], są wyłączone z definicji „prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji”. Oznacza to, że nie ma obowiązku zgłaszania podejrzanych transakcji oraz znaczących przypadków zaginięcia i kradzieży takich jednorodnych mieszanin.

V.2. Co jest podejrzane?

Art. 3 ust. 7: „podejrzana transakcja” oznacza transakcję dotyczącą prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji, w przypadku której, po uwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności, istnieją uzasadnione powody, aby podejrzewać, że dana substancja lub mieszanina jest przeznaczona do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych.

Podejrzana transakcja obejmuje każdy zakup jednego lub większej liczby prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji, lub mieszaniny zawierającej takie prekursory, która różni się od zwykłych oczekiwań lub interakcji, bądź próbę dokonania takiej transakcji.

To, czy dana transakcja jest podejrzana, należy oceniać indywidualnie w każdym przypadku. Występowanie jednego (lub kilku) wskaźnika (wskaźników) powinno zwiększyć czujność podmiotu gospodarczego lub internetowej platformy handlu elektronicznego, ale niekoniecznie musi wiązać się z koniecznością zgłoszenia transakcji jako podejrzanej. Jednocześnie w pewnych sytuacjach podmiot gospodarczy lub internetowa platforma handlu elektronicznego może uznać za podejrzane występowanie jednego czynnika; w takim przypadku transakcję należy zgłosić jak najszybciej, w ciągu 24 godzin.

W niniejszej części znajduje się wykaz podejrzanych zachowań, oparty na wskaźnikach zawartych w rozporządzeniu (art. 9 ust. 1). Wskaźniki zostały opracowane w porozumieniu z przedstawicielami państw członkowskich i przemysłu chemicznego, w oparciu o doświadczenia zgromadzone w kontekście podejrzanych transakcji.

Nie wszystkie wskaźniki mają zastosowanie do wszystkich okoliczności prowadzenia działalności lub sytuacji (np. sprzedaż przez internet a sprzedaż poza internetem); internetowe platformy handlu elektronicznego i podmioty gospodarcze mogą skorzystać z wskaźników celem określenia, co jest istotne dla ich działalności. Wykaz nie jest wyczerpujący, ma on posłużyć jako narzędzie odniesienia na potrzeby identyfikowania potencjalnie podejrzanych transakcji. Prosimy zauważyć, że stosowanie tych wskaźników nie powinno mieć skutków dyskryminujących i powinno być w pełni zgodne z postanowieniami Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony danych i prywatności.

Możliwe **wskaźniki** podejrzanego zachowania obejmują sytuacje, w których nabywca:

- wydaje się być nerwowy lub unika pytań lub nie wydaje się być typowym klientem,
- usiłuje zakupić nietypową ilość produktu, nietypowe połączenia lub nietypowe stężenia produktów,
- nie jest zaznajomiony z typowym zastosowaniem produktu(-ów) ani z instrukcjami postępowania,
- nie jest gotowy podzielić się swoimi planami dotyczącymi zastosowania produktu(-ów),
- odrzuca produkty alternatywne lub produkty o niższym (lecz dostatecznym dla proponowanego zastosowania) stężeniu,
- nalega na skorzystanie z nietypowych metod płatności, w tym płatności dużą ilością gotówki,
- nie chce przedłożyć dowodu tożsamości, podać miejsca zamieszkania lub potwierdzić, w stosownych przypadkach, statusu użytkownika zawodowego lub podmiotu gospodarczego,
- domaga się opakowania lub sposobu dostawy, które odbiegają od normalnych, zalecanych lub oczekiwanych.

V.2. Co jest podejrzane? (ciąg dalszy)

[Wyłącznie do dyspozycji Stałego Komitetu ds. Prekursorów]

V.3. Co należy zgłaszać?

Jeżeli miała miejsce podejrzana transakcja, próba jej dokonania bądź znaczące zaginięcie lub kradzież (wskaźniki zob. w części V.2), zaleca się zgłoszenie w krajowym punkcie kontaktowym danych, które mogą mieć znaczenie dla zapobieżenia niewłaściwemu wykorzystywaniu prekursora materiałów wybuchowych podlegającego regulacji, w zakresie, w jakim są one znane podmiotowi gospodarczemu, internetowej platformie handlu elektronicznego, użytkownikowi zawodowemu lub przeciętnemu użytkownikowi.

Istotne szczegółowe dane mogą obejmować:

- Dane osobowe, takie jak imię i nazwisko osoby

- Dane dotyczące transakcji, takie jak numer transakcji, czas zakupu, produkty i ilości
- Wzrost, typ budowy, kolor włosów i fryzura, ewentualny zarost (w przypadku sprzedaży poza internetem)
- Wszelkie cechy szczególne, na przykład: tatuaże, piercing, blizny (w przypadku sprzedaży poza internetem)
- Materiał z telewizji przemysłowej (CCTV) (w przypadku sprzedaży poza internetem)
- Rejestracja, marka i model pojazdu, jakim posługiwał się nabywca (w przypadku sprzedaży poza internetem)

Podmioty gospodarcze, a także użytkownicy zawodowi, powinni zgłaszać podejrzane transakcje (lub próby ich dokonania) w krajowym punkcie kontaktowym w ciągu 24 godzin od momentu uznania danej transakcji za podejrzaną (art. 9 ust. 4). Podmioty gospodarcze, użytkownicy zawodowi oraz przeciętni użytkownicy powinni zgłaszać znaczące przypadki zaginięcia i kradzieży w ciągu 24 godzin od wykrycia (art. 9 ust. 5 i art. 9 ust. 6).

Przetwarzanie danych osobowych związane ze zgłaszaniem podejrzanych transakcji powinno być realizowane zgodnie z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych oraz dyrektywą (UE) 2016/680 (zob. również motyw 22).

V.4. Procedury wykrywania podejrzanych transakcji

V.4.1. Wprowadzenie

Art. 9 ust. 2: Podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego ustanawiają odpowiednie, rozsądne i proporcjonalne procedury służące wykrywaniu podejrzanych transakcji, dostosowane do szczególnego otoczenia, w którym udostępniane są prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji.

Wszystkie podmioty gospodarcze oraz internetowe platformy handlu elektronicznego powinny uwzględnić w swoich metodach pracy środki, kontrole lub mechanizmy, które pozwalają na identyfikowanie podejrzanej działalności. W tym celu mogą kierować się wykazem możliwych wskaźników, który znajduje się w części V.2. Środki te, kontrole lub mechanizmy powinny być dostosowane do szczególnych warunków środowiska, w jakim udostępnia się prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji. W związku z tym opisane poniżej procedury służące wykrywaniu nie zawsze będą miały zastosowanie do wszystkich rodzajów przedsiębiorstw.

To, jakie procedury służące wykrywaniu są odpowiednie, rozsądne i proporcjonalne, zależy od różnych czynników, takich jak rozmiar i potencjał gospodarczy podmiotu gospodarczego lub internetowej platformy handlu elektronicznego. Procedury służące wykrywaniu powinny być dostosowane do szczególnego środowiska, w jakim udostępniane są prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji, np. procedury służące wykrywaniu mogą być odmienne w przypadku podmiotów gospodarczych działających poza internetem oraz podmiotów gospodarczych działających w internecie. Innym czynnikiem, jaki należy uwzględnić, jest wpływ takich procedur na prawa podstawowe zainteresowanych przeciętnych użytkowników, użytkowników zawodowych oraz podmiotów gospodarczych (zob. także część V.4.3 poniżej).

Jak odnotowano odpowiednio w motywach 15 i 16, w przypadku internetowych platform handlu elektronicznego wszystkie odpowiednie procedury powinny być odpowiednio dostosowane do specyficznego środowiska internetowego, zaś przedmiotowe obowiązki nie powinny być równoznaczne z ogólnym obowiązkiem monitorowania. Co więcej, internetowe platformy handlu elektronicznego nie powinny być odpowiedzialne za transakcje, które nie zostały wykryte, pomimo że internetowe platformy handlu elektronicznego ustanowiły odpowiednie, rozsądne i proporcjonalne procedury służące wykrywaniu takich podejrzanych transakcji.

V.4.2. Procedury

Decydujące znaczenie ma, aby podejrzane transakcje były wykrywane jak najwcześniej, ponieważ czas, jaki upływa od dokonania podejrzanej transakcji do faktycznego użycia materiału wybuchowego domowej roboty, może być bardzo krótki. Dla wykrycia podejrzanej działalności na podstawie wskaźników opisanych w części V.2 kluczowe znaczenie ma odpowiednia wiedza personelu. Celem poszerzenia tej wiedzy i umożliwienia pracownikom rozpoznawania ewentualnych wskaźników opisanych w części V.2 **podmioty gospodarcze** mogą podjąć szereg kroków:

- wywiesić ulotki lub plakaty wymieniające wskaźniki podejrzanych zachowań dla pracowników zajmujących się udostępnianiem prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji (w miejscach niewidocznych dla klientów),
- w sklepach stacjonarnych można umieszczać produkty zawierające prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji w specjalnych alejkach, tak aby produkty i potencjalni nabywcy byli bardziej widoczni dla personelu,
- w przypadku transakcji bezpośrednich sprzedawcy mogą zadawać klientom pytania oparte na wyżej wymienionych wskaźnikach, na przykład o zamierzone zastosowanie produktu.

W ujęciu bardziej ogólnym oraz w celu spełnienia obowiązku wprowadzenia odpowiednich, rozsądnych i proporcjonalnych procedur zarówno przez **podmioty gospodarcze, jak i internetowe platformy handlu elektronicznego**, procedury, o których mowa w art. 9 ust. 2, mogą obejmować procedury zautomatyzowane, np. wyszukiwanie potencjalnie podejrzanych transakcji za pomocą słów kluczowych powiązanych z nazwami prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji. Takie zautomatyzowane procedury mogą, tam gdzie jest to wykonalne, uwzględniać zakupy dotyczące połączenia prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji oraz substancji, które – połączone – mogą być wykorzystywane do wytwarzania niektórych typowych materiałów wybuchowych. Takie zautomatyzowane procedury mogą uwzględniać także wielokrotne zakupy dokonywane przez tego samego nabywcę (np. kilka mniejszych zakupów, które wspólnie mogą wydawać się podejrzane), np. poprzez połączenie określonych informacji o nabywcy.

Zachęca się podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego do podejmowania rozmów z krajowymi punktami kontaktowymi lub właściwymi organami państw członkowskich, w których prowadzą one działalność, w sprawie tego, jakiego rodzaju słowa kluczowe mogą być wykorzystywane na potrzeby ewentualnych algorytmów oraz utworzenie kanałów przekazywania informacji zwrotnych dotyczących zgłaszania podejrzanych transakcji, co umożliwiłoby podmiotom gospodarczym i internetowym platformom handlu elektronicznego dalsze udoskonalenie ich procedur wykrywania. Wykaz ⁽¹⁰⁾ właściwych organów znajduje się na stronach internetowych Komisji Europejskiej.

Na potrzeby wykrywania podejrzanych transakcji podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego mogą także stosować środki odnoszące się do transakcji dokonanych w przeszłości. Jednym z takich środków jest przeszukiwanie danych z przeszłości, tj. regularne dokonywanie przeglądu transakcji dotyczących prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji, jakich dokonano wcześniej – czy to w sklepach stacjonarnych czy to za pośrednictwem sklepów internetowych. Zaleca się podmiotom gospodarczym i internetowym platformom handlu elektronicznego dokonywanie takiego przeglądu w regularnych odstępach czasu, na przykład raz w tygodniu lub raz w miesiącu (w zależności np. od liczby transakcji) i skoncentrowanie się przy tym na liczbie przypadków sprzedaży prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji, ich ilości oraz geograficznym umiejscowieniu przedmiotowych transakcji. W przypadku nieprawidłowości zaleca się podmiotom gospodarczym i internetowym platformom handlu elektronicznego nawiązanie kontaktu z krajowym punktem kontaktowym danego państwa członkowskiego.

Internetowe platformy handlu elektronicznego mogłyby być wyposażone w przycisk „zgłoszenie”, umożliwiający podmiotom gospodarczym oznaczenie podejrzanych transakcji. W każdym przypadku podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego powinny zgłaszać podejrzane transakcje swoim krajowym punktem kontaktowym w ciągu 24 godzin od uznania ich za podejrzane. Przycisk „zgłoszenie” mógłby stanowić dodatkowy element bezpieczeństwa, ponieważ pozwalałby podmiotom gospodarczym na bezpośrednie ostrzeżenie internetowych platform handlu elektronicznego o dokonywanych na platformie potencjalnie podejrzanych transakcjach. Również internetowe platformy handlu elektronicznego mogłyby zostać wyposażone w przycisk „zgłoszenie”, tak aby klienci mogli oznaczać wykazy przedmiotów podlegających zakazom lub ograniczeniom.

V.4.3. Poszanowanie praw i obowiązującego prawodawstwa

Opracowując i realizując omawiane powyżej procedury służące wykrywaniu, podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego powinny zawsze zapewniać należyte przestrzeganie (podstawowych) praw zainteresowanych osób i obowiązującego prawodawstwa.

Przede wszystkim, jeżeli procedury wiążą się z przetwarzaniem danych osobowych, należy przestrzegać przepisów ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Aby pomóc przedsiębiorstwom we wdrażaniu tych przepisów, stworzono specjalną stronę internetową Komisji Europejskiej, na której przedsiębiorstwa i organizacje mogą dowiedzieć się, jak muszą postępować, aby zachować zgodność z przepisami UE o ochronie danych ⁽¹¹⁾. Zwłaszcza wtedy, gdy stosowane są algorytmy lub inne zautomatyzowane środki, należy zadbać o odpowiednie zabezpieczenia, takie jak zagwarantowanie weryfikacji przez człowieka, realizowanej przez odpowiednio przeszkolonych pracowników, która pozwoli uniknąć błędów.

Opracowując zautomatyzowane procedury, podmioty gospodarcze i internetowe platformy handlu elektronicznego powinny zawsze zapewniać należyłą ochronę praw podstawowych.

V.5. Wykrywanie i zgłaszanie przypadków znaczącego zaginięcia i kradzieży

Podmioty gospodarcze i użytkownicy zawodowi mają obowiązek zgłaszania swoim krajowym punktem kontaktowym znaczących przypadków zaginięcia i kradzieży prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji w ciągu 24 godzin od wykrycia (art. 9 ust. 5). Przeciętni użytkownicy, którzy na podstawie pozwolenia nabyli prekursory materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom, mają obowiązek zgłaszania swoim krajowym punktem kontaktowym znaczących przypadków zaginięcia i kradzieży prekursorów materiałów wybuchowych w ciągu 24 godzin od wykrycia (art. 9 ust. 6). Podmioty gospodarcze, użytkownicy zawodowi i przeciętni użytkownicy powinni oceniać w każdym przypadku indywidualnie, czy dany przypadek zaginięcia lub kradzieży jest znaczący.

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/list_of_competent_authorities_and_national_contact_points_en.pdf

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations_en

Uznanie kradzieży lub zniknięcia za „znaczące” zależy od tego, czy nietypowa jest ilość, po uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy (np. okoliczności wskazujące na typową kradzież sklepową mogą nie budzić podejrzeń). Ważne jest, aby zauważyć, iż materiały wybuchowe o potencjalnie śmiertelnych skutkach mogą być wyprodukowane ze stosunkowo niewielkich ilości prekursorów. W przypadku wątpliwości odnośnie do tego, czy kradzież lub zaginięcie są znaczące, podmioty gospodarcze, użytkownicy zawodowi i przeciętni użytkownicy powinni nawiązać kontakt z krajowym punktem kontaktowym danego państwa członkowskiego.

Proponuje się szereg środków pozwalających na wykrycie przypadków zaginięcia i kradzieży:

- ustanowienie szczegółowych rejestrów zakupionych, sprzedanych i magazynowanych prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji oraz ich mieszanin,
- okresowe sprawdzanie stanu magazynów w celu wykrycia przypadków zaginięcia.

Przepisy związane z bezpieczeństwem ⁽¹²⁾ wymagają prowadzenia wykazu niektórych niebezpiecznych substancji. Jeżeli podmioty gospodarcze prowadzą już taki wykaz, zaleca się jego ponowne wykorzystanie w jak najszerszym zakresie – nie zaś tworzenie nowego, oddzielnego wykazu na potrzeby wykrywania przypadków zaginięcia i kradzieży prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji.

Dla zapobiegania znaczącym przypadkom zaginięcia i kradzieży ważne jest bezpieczeństwo składowania. Więcej informacji na temat środków, jakie podmioty gospodarcze, użytkownicy zawodowi i przeciętni użytkownicy mogą podejmować w celu zwiększenia bezpieczeństwa składowania, znajduje się w części VII.

CZĘŚĆ VI

INFORMACJE W ŁAŃCUCHU DOSTAW

VI.1. Sprzedaż innym podmiotom gospodarczym

W celu stosowania ograniczeń i kontroli przewidzianych w przedmiotowym rozporządzeniu podmioty gospodarcze sprzedające produkty użytkownikom zawodowym lub przeciętnym użytkownikom, którzy posiadają pozwolenie, powinny móc opierać się na informacjach udostępnionych na wcześniejszym etapie łańcucha dostaw.

Art. 7 ust. 1: Podmiot gospodarczy, który udostępnia prekursor materiałów wybuchowych podlegający ograniczeniom innemu podmiotowi gospodarczemu, informuje ten podmiot gospodarczy, że nabycie, wprowadzanie, posiadanie lub stosowanie tego prekursora materiałów wybuchowych podlegającego ograniczeniom przez przeciętnych użytkowników podlega ograniczeniu określonemu w art. 5 ust. 1 i 3.

Podmiot gospodarczy, który udostępnia prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji innemu podmiotowi gospodarczemu, informuje ten podmiot gospodarczy, że nabycie, wprowadzanie, posiadanie lub stosowanie takiego prekursora materiałów wybuchowych podlegającego regulacji przez przeciętnych użytkowników podlega obowiązkowi w zakresie zgłaszania określonym w art. 9.

Jak wyjaśniono w części V, prekursory materiałów wybuchowych dotyczą wszelkich substancji wymienionych w załączniku I i II do rozporządzenia, z wyjątkiem jednorodnych mieszanin ponad 5 składników, w których stężenie każdej z wymienionych w załączniku I lub II substancji wynosi poniżej 1 % [m/m]” (art. 3 ust. 13)).

Formę, w jakiej podmiot gospodarczy dopełni obowiązku informowania łańcucha dostaw, rozporządzenie pozostawia do jego uznania. Zaleca się udzielenie informacji na piśmie, tak aby fakt poinformowania łańcucha dostaw został udokumentowany. Organy kontroli mogą podczas inspekcji zażądać udokumentowania, czy łańcuch dostaw został poinformowany i w jaki sposób tego dokonano. Ponadto informacje na piśmie ułatwiają wszystkim uczestnikom łańcucha dostaw udokumentowanie faktu dopełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia.

Podmiot gospodarczy może zawrzeć informacje w karcie charakterystyki sporządzonej zgodnie z załącznikiem II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 ⁽¹³⁾ (rozporządzenie REACH), pkt 15 zawierający informacje dotyczące przepisów prawnych. Zaletą karty charakterystyki jest jej powszechne wykorzystanie w przemyśle chemicznym, w związku z czym wiele podmiotów gospodarczych jest przyzwyczajonych do otrzymywania zaktualizowanych informacji za pośrednictwem

⁽¹²⁾ Zob. na przykład art. 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi (Dz.U. L 197 z 24.7.2012, s. 1).

⁽¹³⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielenia zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

karty charakterystyki. W art. 31 ust. 9 i w art. 32 rozporządzenia REACH zobowiązano podmioty gospodarcze ⁽¹⁴⁾, które dostarczają innym podmiotom gospodarczym ⁽¹⁵⁾ określoną substancję lub mieszaninę, do bezzwłocznego zaktualizowania informacji zawartych w karcie charakterystyki, między innymi w przypadku, gdy tylko pojawią się nowe informacje, które mogą mieć wpływ na środki kontroli ryzyka, lub nowe informacje o zagrożeniach, lub w przypadku zastosowania ograniczenia. Inne sposoby informowania kolejnego podmiotu gospodarczego to zawarcie informacji na fakturze, w umowie lub na kwicie dostawy.

Propozycje tekstu informacji w łańcuchu dostaw

W odniesieniu do prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom

„Nabycie, wprowadzanie, posiadanie lub stosowanie tego produktu przez przeciętnych użytkowników podlega ograniczeniu określonym rozporządzeniem (UE) 2019/1148. Wszystkie podejrzane transakcje oraz znaczące przypadki zniknięcia i kradzieży powinny być zgłaszane właściwemu krajowemu punktowi kontaktowemu. Zob. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/list_of_competent_authorities_and_national_contact_points_en.pdf”.

W odniesieniu do prekursorów materiałów wybuchowych niepodlegających ograniczeniom

„Produkt ten jest regulowany rozporządzeniem (UE) 2019/1148: wszystkie podejrzane transakcje oraz znaczące przypadki zniknięcia i kradzieży powinny być zgłaszane właściwemu krajowemu punktowi kontaktowemu. Zob. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/list_of_competent_authorities_and_national_contact_points_en.pdf”.

VI.2. Sprzedaż profesjonalnym użytkownikom lub przeciętnym użytkownikom

Art. 7 ust. 2: Podmiot gospodarczy, który udostępnił prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji użytkownikowi zawodowemu lub przeciętnemu użytkownikowi zapewnia i jest w stanie wykazać krajowym organom kontroli, o których mowa w art. 11, że jego pracownicy zajmujący się sprzedażą prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji:

- a) wiedzą, które z udostępnianych przez niego produktów zawierają prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji;
- b) zostali poinformowani o obowiązkach wynikających z art. 5–9.

Mając na celu zapewnienie, aby pracownicy wiedzieli, które produkty zawierają prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji, podmioty gospodarcze mogłyby wprowadzać informacje o tym, że dany produkt zawiera prekursor materiałów wybuchowych, do kodu kreskowego takich produktów. Ponadto podmioty gospodarcze mogą przygotowywać dla swoich pracowników plakaty (nie umieszczając ich w miejscach widocznych dla każdego), zawierające wykazy sprzedawanych produktów zawierających prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji. Inna metoda to umieszczenie na półkach przeznaczonych dla produktów zawierających prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji produktów pozorowanych. W momencie sprzedaży pracownik musi udać się do magazynu po właściwy produkt, dzięki czemu zdaje sobie sprawę z tego, iż produkt wiąże się ze spełnieniem szczególnych obowiązków. Alternatywnym rozwiązaniem jest umieszczenie produktów zawierających prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji za ladą sklepu, tj. produkty nie są dostępne dla kupujących i ich zakup wiąże się z koniecznością nawiązania interakcji z pracownikiem. Szereg aktów prawnych wprowadza także obowiązek stosownych instrukcji. Przykładowo przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy ⁽¹⁶⁾ wymagają w niektórych przypadkach, aby pracownicy zostali poinformowani o konieczności zastosowania odpowiednich środków ostrożności i działań w celu zabezpieczenia się podczas pracy z niebezpiecznymi środkami chemicznymi w miejscu pracy. Można połączyć instrukcje wymagane na podstawie art. 7 ust. 2 z takimi instrukcjami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy.

VI.3. Środki wprowadzane przez internetowe platformy handlu elektronicznego celem informowania użytkowników

Art. 7 ust. 3: Internetowa platforma handlu elektronicznego wprowadza środki w celu zapewnienia, aby jej użytkownicy, udostępniając za pośrednictwem jej usług prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji, zostali poinformowani o ich obowiązkach wynikających z przedmiotowego rozporządzenia.

Aby zachować zgodność z art. 7 ust. 3, internetowe platformy handlu elektronicznego powinny udostępniać informacje dotyczące wynikających z rozporządzenia obowiązków w sposób jasny i skuteczny (zob. motyw 15). Wymóg jasności oznacza, że przedmiotowe informacje powinny być przede wszystkim konkretne i łatwe do zrozumienia. Wymóg skuteczności oznacza, że przedmiotowe informacje powinny być przekazywane przede wszystkim w sposób aktywny, szybki i

⁽¹⁴⁾ Te podmioty gospodarcze są objęte definicją „dostawcy”, zgodnie z art. 3 pkt 32 rozporządzenia REACH.

⁽¹⁵⁾ Te podmioty gospodarcze są objęte definicją „odbiorcy”, zgodnie z art. 3 pkt 34 rozporządzenia REACH.

⁽¹⁶⁾ Zob. np. art. 8 dyrektywy Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (Dz.U. L 131 z 5.5.1998, s. 11).

łatwo dostępny. W miarę możliwości internetowe platformy handlu elektronicznego mogą informować użytkowników o ich obowiązkach już na etapie rejestrowania na platformie lub w momencie umieszczenia na niej wykazów, czyli *de facto* przed udostępnieniem prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji. Internetowe platformy handlu elektronicznego mogą również wprowadzać do swoich warunków funkcjonowania lub odpowiedzi na często zadawane pytania (lub podobnych dokumentów) informacje dotyczące wynikających z rozporządzenia obowiązków odpowiednich użytkowników, w tym informacje dotyczące sposobu zgłaszania podejrzanych transakcji oraz znaczących przypadków zaginięcia i kradzieży.

CZĘŚĆ VII

BEZPIECZEŃSTWO SKŁADOWANIA

Rozporządzenie (art. 12) nakłada na Komisję wymóg zapewnienia informacji odnośnie do warunków składowania gwarantujących bezpieczne przechowywanie prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji. W niniejszej części zawarto takie wytyczne dla przeciętnych użytkowników, użytkowników zawodowych oraz podmiotów gospodarczych.

VII.1. Zalecenia dla przeciętnych użytkowników

Jak stanowi art. 6 ust. 1 lit d) rozporządzenia, bezpieczne składowanie to jedna z okoliczności uwzględnianych przez właściwe organy rozpatrujące wnioski o wydanie pozwolenia złożony przez przeciętnego użytkownika w celu nabycia prekursora materiałów wybuchowych podlegającego ograniczeniom. Zaleca się właściwym organom, aby rozważyły, czy na potrzeby bezpiecznego składowania zastosowano niektóre lub wszystkie z następujących zasad:

- Wprowadzona zostanie kontrola nad tym, kto będzie miał dostęp do miejsca składowania, np. czy prekursor materiału wybuchowego podlegający ograniczeniom będzie przechowywany w zamkniętym pomieszczeniu lub szafie.
- Ograniczony jest dostęp do nieruchomości, np. poprzez zainstalowanie wokół niej bramek.
- Obszar narażony na zagrożenie wokół nieruchomości jest oświetlony.
- Zainstalowane są zamki w drzwiach, oknach na parterze oraz w innych łatwo dostępnych oknach.
- Zainstalowany jest alarm przeciwwłamaniowy.
- Stosuje się nadzór wideo.

Środki, jakie przeciętny użytkownik może wprowadzać w celu zwiększenia bezpieczeństwa obszaru składowania, są uzależnione od wielu czynników, np. ilości posiadanych przez niego prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom, stężenia w przeliczeniu na wagę posiadanych przez niego prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom, potencjalnego łączenia posiadanych przez niego prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom itd.

VII.2. Zalecenia dla użytkowników zawodowych oraz podmiotów gospodarczych

Środki, jakie mogą wprowadzać podmioty gospodarcze i użytkownicy zawodowi w celu zwiększenia bezpieczeństwa obszaru składowania, są uzależnione od wielu czynników, np. wielkości przedsiębiorstwa, ilości posiadanych przez nich prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji, stężenia w przeliczeniu na wagę posiadanych przez nich prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji, potencjalnego łączenia posiadanych przez nich prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji itd.

Przedsiębiorstwom zaangażowanym w działania związane z prekursorami materiałów wybuchowych podlegającymi regulacji zaleca się kontrolowanie dostępu do ich pomieszczeń.

Zaleca się ograniczenie dostępu innych osób (odwiedzający i kontrahenci) do pomieszczeń przedsiębiorstwa i jego monitorowanie tam, gdzie produkowane lub składowane są prekursory materiałów wybuchowych podlegające regulacji. Zaleca się przedsiębiorstwom opracowanie w formie pisemnej strategii bezpiecznego przechowywania oraz przyjęcie procedur dotyczących prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji.

Przedsiębiorstwa mogą np. przeprowadzać kontrole osób i przedsiębiorstw, które wchodzi na teren ich pomieszczeń. Przedsiębiorstwa mogą prowadzić rejestr osób niebędących pracownikami, wchodzących do tych pomieszczeń, w których produkuje się lub przechowuje prekursory materiałów wybuchowych podlegających regulacji.

Mimo że do nielegalnego przejęcia substancji chemicznych dochodzi zazwyczaj po sprzedaży, przedsiębiorstwa muszą mieć świadomość zagrożenia w postaci takiego przejęcia lub kradzieży na ich terenie i wprowadzić odpowiednie środki zabezpieczające pomieszczenia przedsiębiorstwa przed kradzieżą. Przedsiębiorstwa, których dotyczy to zagrożenie, działają w obrębie całego łańcucha dostaw:

- producenci
- dystrybutorzy

- podmioty świadczące usługi logistyczne
- klienci

Zaleca się podniesienie poziomu bezpieczeństwa w miejscach, w których przechowywane są prekursorzy materiałów wybuchowych podlegające regulacji, zgodnie z tym, co stosowne i możliwe w praktyce. Istnieje szereg środków, które mogą wprowadzić podmioty gospodarcze i użytkownicy zawodowi w celu zwiększenia bezpieczeństwa powierzchni składowania:

- Bezpieczne pomieszczenia lub klatki przeciw włamaniom.
- Ograniczenie dostępu do obszarów składowania prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji (np. brak dostępu dla sprzedawców, stażystów, klientów, gości itp.).
- Ograniczony dostęp wokół obiektu, np. poprzez zainstalowanie bramek.
- Oświetlenie obszaru otaczającego obiekt, który jest narażony.
- Zainstalowanie zamków w drzwiach, oknach na parterze oraz w innych łatwo dostępnych oknach – w możliwie szerokim zakresie.
- Zainstalowanie alarmu przeciw włamaniom.
- Korzystanie z nadzoru wideo.
- Okresowe sprawdzanie stanu magazynów w celu wykrycia przypadków zaginięcia lub kradzieży.

Należy zauważyć, że niektóre przepisy dotyczące bezpieczeństwa ⁽¹⁷⁾ wymagają sporządzania przez niektóre podmioty gospodarcze, które mają na swoim terenie określone niebezpieczne substancje, raportu o bezpieczeństwie. Podmiotom gospodarczym, których dotyczy zarówno rozporządzenie (UE) 2019/1148 w sprawie prekursorów materiałów wybuchowych, jak i przepisy dotyczące bezpieczeństwa, zaleca się połączenie środków bezpieczeństwa i środków ochrony w ramach jednego zintegrowanego planu. Środki bezpieczeństwa i środki ochrony mogą się wzajemnie uzupełniać.

⁽¹⁷⁾ Zob. np. art. 10 dyrektywy 2012/18/UE w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi.

Dodatek 1

Okresy przejściowe*1.1. Okresy przejściowe dla pozwoleń*

Rozporządzenie (UE) 2019/1148 uchyla i zastępuje rozporządzenie (UE) nr 98/2013 ze skutkiem od dnia 1 lutego 2021 r. Rozporządzenie przewiduje w swoim przepisie przejściowym (art. 23) okres przejściowy dotyczący pozwoleń w przypadkach, gdy system pozwoleń ustanowiono na mocy poprzedniego rozporządzenia.

W odniesieniu do tych państw członkowskich, które ustanowiły system pozwoleń na mocy rozporządzenia (UE) nr 98/2013, nowe rozporządzenie przewiduje okres przejściowy od rozporządzenia (UE) nr 98/2013.

Art. 23 ust. 3: Niezależnie od ust. 2 pozwolenia ważne wydane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 98/2013 pozostają ważne do upływu terminu ważności pierwotnie wskazanego w tych pozwoleńiach albo do dnia 2 lutego 2022 r., w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

Art. 23 ust. 4: Od dnia 1 lutego 2021 r. wnioski o odnowienie pozwoleń, o których mowa w ust. 3, muszą być składane zgodnie z przedmiotowym rozporządzeniem.

Pozwolenia wydane przed dniem 1 lutego 2021 r. są ważne do dnia 2 lutego 2022 r., chyba że termin ważności pozwolenia upływa przed dniem 2 lutego 2022 r. W dniu 2 lutego 2022 r. oraz po tym dniu pozwolenia wydane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 98/2013 tracą ważność, nawet jeśli ich termin ważności przypada później niż w dniu 2 lutego 2022 r.

Pozwolenia wydane w dniu 1 lutego 2021 r. lub po tym dniu są ważne przez okres wyznaczony przez państwo członkowskie, nieprzekraczający trzech lat (art. 6 ust. 3).

Jeżeli po dniu 1 lutego 2021 r. przeciętny użytkownik chciałby przedłużyć pozwolenie wydane przed dniem 1 lutego 2021 r., dokonuje się tego zgodnie z nowym rozporządzeniem (przede wszystkim z art. 6).

Zaleca się właściwym organom państw członkowskich zagwarantowanie, aby krajowe organy kontroli były świadome występowania okresu przejściowego pozwoleń, co umożliwi im rozpowszechnianie wiedzy o okresie przejściowym podczas inspekcji. Ponadto zaleca się państwom członkowskim rozpowszechnianie wiedzy o okresie ważności pozwoleń wśród odpowiednich podmiotów gospodarczych i internetowych platform handlu elektronicznego, a także wśród przeciętnych użytkowników, w miarę możliwości.

Zaleca się podmiotom gospodarczym, aby w przypadku wątpliwości dotyczących ważności pozwolenia wydanego na podstawie rozporządzenia (UE) nr 98/2013 kontaktowały się z właściwym organem krajowym.

1.2. Okres przejściowy dotyczący posiadania, wprowadzania i stosowania przez przeciętnych użytkowników prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom

W przepisach dotyczących okresu przejściowego (art. 23) rozporządzenie przewiduje okres przejściowy dotyczący posiadania, wprowadzania i stosowania przez przeciętnych użytkowników prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom, nabytych zgodnie z prawem na podstawie rozporządzenia (UE) nr 98/2013.

Art. 23 ust. 5: Niezależnie od art. 5 ust. 1 posiadanie, wprowadzanie i stosowanie przez przeciętnych użytkowników prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom nabytych zgodnie z prawem przed dniem 1 lutego 2021 r. jest dozwolone do dnia 2 lutego 2022 r.

Wspomniany okres przejściowy nie obejmuje udostępniania prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom. Okres ten nie ma zatem zastosowania do podmiotów gospodarczych, bowiem obowiązuje jedynie w odniesieniu do posiadania, wprowadzania i stosowania przez przeciętnych użytkowników.

Prekursory materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom nabyte zgodnie z prawem przed dniem 1 lutego 2021 r., które nie mogą być nabyte zgodnie z prawem w dniu 1 lutego 2021 r. oraz po tej dacie, mogą być posiadane, wprowadzane i stosowane przez przeciętnych użytkowników do dnia 2 lutego 2022 r.

Zaleca się właściwym organom państw członkowskich zagwarantowanie, aby krajowe organy kontroli były świadome występowania okresu przejściowego dotyczącego posiadania, wprowadzania i stosowania przez przeciętnych użytkowników prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom. Ponadto zaleca się państwom członkowskim rozpowszechnianie w miarę możliwości wiedzy o okresie przejściowym dotyczącym posiadania, wprowadzania i stosowania przez przeciętnych użytkowników prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom.

Przykład

Przeciętny użytkownik nabył w dniu 15 stycznia 2021 r. nitrometan o stężeniu 25 % [m/m], co było dozwolone na podstawie rozporządzenia (UE) nr 98/2013.

Ten przeciętny użytkownik może posiadać, wprowadzać i stosować przedmiotowy nitrometan do dnia 2 lutego 2022 r. W dniu 2 lutego 2022 r. oraz po tej dacie udostępnianie przeciętnemu użytkownikowi nitrometanu o stężeniu 25 % [m/m] lub posiadanie i stosowanie przez niego tej substancji jest dozwolone jedynie na podstawie pozwolenia, pod warunkiem, że dane państwo członkowskie wprowadziło system pozwoleń na nitrometan.

Jeżeli osoba fizyczna chce dokonać tego samego zakupu miesiąc później, dnia 15 lutego 2021 r., podmiot gospodarczy powinien odmówić dokonania transakcji, chyba że przeciętny użytkownik posiada pozwolenie.

Dodatek 2

Lista kontrolna na potrzeby inspekcji dokonywanych przez krajowe organy kontroli

[Wyłącznie do dyspozycji Stałego Komitetu ds. Prekursorów]

—

Dodatek 3

Lista kontrolna dotycząca zachowania zgodności z przepisami dla podmiotów gospodarczych, internetowych platform handlu elektronicznego, użytkowników zawodowych i przeciętnych użytkowników

Państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia, aby powołane były właściwe organy („krajowe organy kontroli”) na potrzeby kontrolowania właściwego stosowania art. 5–9 rozporządzenia (art. 11) (zob. również część II i dodatek 2).

Podmioty gospodarcze, internetowe platformy handlu elektronicznego, użytkownicy zawodowi i przeciętni użytkownicy mogą korzystać z listy kontrolnej dotyczącej zachowania zgodności zawartej w niniejszym dodatku na potrzeby sprawdzenia zgodności z przepisami art. 5–9. Prosimy zauważyć, że krajowe organy kontroli mogą również kontrolować inne sprawy; w związku z tym wykaz jest niewyczerpujący.

3.1. Lista kontrolna dla podmiotów gospodarczych

- Czy informują Państwo kolejny podmiot gospodarczy w łańcuchu dostaw o tym, że oferowany produkt podlega stosowaniu rozporządzenia (art. 7 ust. 1 i część VI)? Czy mogą Państwo to wykazać?
- Czy Państwa pracownicy, którzy sprzedają prekursorów materiałów wybuchowych podlegające regulacji, wiedzą, które z produktów zawierają prekursorów materiałów wybuchowych, oraz czy zostali poinformowani o obowiązkach wynikających z rozporządzenia (art. 7 ust. 2 i część VI)? Czy mogą Państwo to wykazać?
- Czy realizują Państwo obowiązek polegający na sprawdzeniu przy sprzedaży, w tym obowiązek rejestrowania transakcji, i czy przechowują Państwo te informacje przez 18 miesięcy od daty transakcji (art. 8 i część IV) ⁽¹⁸⁾? Czy mogą Państwo to wykazać?
- Czy wprowadzili Państwo procedury służące wykrywaniu podejrzanych transakcji (art. 9 ust. 2 i część V)? Czy mogą Państwo to wykazać?
- Czy zgłaszają Państwo podejrzaną transakcję w ciągu 24 godzin od wykrycia (art. 9 ust. 4 i część V)? Czy mogą Państwo wykazać, że wiedzą Państwo, w jaki sposób zgłaszać podejrzaną transakcję?
- Czy zgłaszają Państwo znaczące przypadki zaginięcia i kradzieży prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji w ciągu 24 godzin od wykrycia (art. 9 ust. 5 i część V). Czy mogą Państwo wykazać, że wiedzą Państwo, w jaki sposób zgłaszać znaczące przypadki zaginięcia i kradzieży?

3.2. Lista kontrolna dla internetowych platform handlu elektronicznego

- Czy wprowadzili Państwo środki w celu zapewnienia, aby Państwa użytkownicy, udostępniając prekursorów materiałów wybuchowych podlegające regulacji za pośrednictwem Państwa usług, zostali poinformowani o ich obowiązkach wynikających z rozporządzenia (art. 7 ust. 3 i część VI)? Czy mogą Państwo to wykazać?
- Czy wprowadzili Państwo środki w celu zapewnienia, aby Państwa użytkownicy, udostępniając prekursorów materiałów wybuchowych podlegające regulacji za pośrednictwem Państwa usług, zachowali zgodność z obowiązkami wynikającymi z art. 8 (art. 8 ust. 5 i część IV)? Czy mogą Państwo to wykazać?
- Czy wprowadzili Państwo odpowiednie, rozsądne i proporcjonalne procedury służące wykrywaniu podejrzanych transakcji (art. 9 ust. 2 i część V)? Czy mogą Państwo to wykazać?
- Czy zgłaszają Państwo podejrzaną transakcję w ciągu 24 godzin od uznania takiej transakcji za podejrzaną (art. 9 ust. 4 i część V)? Czy mogą Państwo wykazać, że wiedzą Państwo, w jaki sposób zgłaszać podejrzaną transakcję?

3.3. Lista kontrolna dla użytkowników zawodowych

- Czy zgłaszają Państwo znaczące przypadki zaginięcia i kradzieży prekursorów materiałów wybuchowych podlegających regulacji w ciągu 24 godzin od wykrycia (art. 9 ust. 5 i część V)? Czy mogą Państwo wykazać, że wiedzą Państwo, w jaki sposób zgłaszać znaczące przypadki zaginięcia i kradzieży?

3.4. Sprzedaż przeciętnym użytkownikom

- Czy wprowadzają, posiadają lub stosują Państwo prekursorów materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom, a jeżeli tak, czy posiadają Państwo na to pozwolenie (art. 5)? Czy mogą Państwo to wykazać?

⁽¹⁸⁾ Należy tego dokonać zgodnie z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych, zob. część IV.

-
- Czy zgłaszają Państwo znaczące przypadki zaginięcia i kradzieży prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom, które Państwo nabyli, w ciągu 24 godzin od wykrycia (art. 9 ust. 6 i część V)? Czy mogą Państwo wykazać, że wiedzą Państwo, w jaki sposób zgłaszać znaczące przypadki zaginięcia i kradzieży?

Dodatek 4

Wymiana transgraniczna – wzór

[Wyłącznie do dyspozycji Stałego Komitetu ds. Prekursorów]

Dodatek 5

Dalsze wytyczne i inne nazwy substancji wymienionych w załącznikach do rozporządzenia

5.1. Dalsze wytyczne dotyczące poszczególnych substancji

Azotan amonu

- Zawartość azotanu amonu jest wyrażana w przeliczeniu na zawartość azotu (N), ponieważ azotan amonu jest składnikiem nawozów, w przypadku których zawartość azotu jest parametrem o istotnym znaczeniu. W przypadku innych produktów ten sposób wyrażania zawartości azotanu amonu nie ma odniesienia. Jak wskazano w załączniku I do rozporządzenia, 16 % [m/m] azotu pochodzącego z azotanu amonu odpowiada 45,7 % (wagi) azotanu amonu.
- Wraz z wprowadzeniem rozporządzenia (UE) 2019/1148 azotan amonu został uwzględniony w załączniku I jako prekursor materiału wybuchowego podlegający ograniczeniom. W związku z tym z rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 (REACH) usunięto odpowiednie ustępy związane z ograniczeniem dotyczącym wprowadzania do obrotu azotanu amonu ⁽¹⁹⁾.

Azotan amonowo-wapniowy

- Chociaż w załączniku II znajduje się odniesienie do azotanu amonowo-wapniowego (o numerze CAS: 15245-12-2), to pozycja ta odnosi się do „azotanu amonowo-wapniowego” lub „kwasu azotowego, soli amonowo-wapniowej”, alternatywnych nazw podanych w odniesieniu do tej substancji w dokumentacji rejestracyjnej REACH i zawartych w bazie danych ECHA ⁽²⁰⁾ (wzór chemiczny $5\text{Ca}(\text{NO}_3)_2 \cdot \text{NH}_4\text{NO}_3 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$).

Magnal w proszku

- Magnal jest mieszaniną (stopem) aluminium (CAS RN 7429-90-5) i magnezu (CAS RN 7439-95-4), które są wymienione w załączniku II do rozporządzenia. W związku z tym magnal w proszku (wielkość cząstek < 200 µm), jak również produkty zawierające ≥ 70 % takiego proszku, podlegają wymogom w zakresie zgłaszania określonym w rozporządzeniu.

Nawozy azotowe

- W załączniku II do rozporządzenia (UE) 2019/1148 wymieniono powszechne sole azotowe stosowane w nawozach azotowych, co oznacza, że takie nawozy podlegają wymogom w zakresie zgłaszania określonym w art. 9 tego rozporządzenia. Największe obawy budzą nawozy zawierające wysokie ilości wspomnianych azotanów. Przypadkom kradzieży i zaginięcia można zapobiegać poprzez przechowywanie tych nawozów w miejscach, w których osoby nieupoważnione nie mają do nich łatwego dostępu, w zakresie, w jakim jest to możliwe w kontekście zwykłego obchodzenia się z nimi. Prowadzenie wykazu oraz regularne sprawdzanie magazynów może ułatwić wykrywanie przypadków kradzieży lub zaginięcia.
- Niektóre państwa członkowskie wprowadziły przepisy obowiązujące w odniesieniu do składowania nawozów. Ponadto przemysł produkcji nawozów, a także liczne organy, wydały materiały zawierające wytyczne dotyczące bezpiecznego składowania nawozów. Mogą Państwo zwrócić się o poradę w tym zakresie do swojego dostawcy lub właściwego organu w Państwa kraju lub regionie.

Nitrometan

- Zawartość nitrometanu w mieszkankach z metanolem oraz olejem (-ami) przeznaczonym(-ymi) do wykorzystania jako paliwo dla modeli pojazdów jest często podawana w formie ułamka objętościowego. W praktyce trudno jest uzyskać odpowiednią zawartość nitrometanu w formie ułamka masowego [m/m], ponieważ w większości przypadków parametry niezbędne do przeprowadzenia konwersji nie są znane. W związku z tym na potrzeby rozporządzenia (UE) 2019/1148 mieszanki zawierające metanol, nitrometan oraz olej(e) przeznaczone do wykorzystania jako paliwo dla modeli pojazdów, niezawierające więcej niż 12 procent nitrometanu według objętości, można uznać za zawierające nie więcej niż 16 procent nitrometanu według masy.

⁽¹⁹⁾ Zob. art. 18 rozporządzenia (UE) 2019/1148. Utrzymany zostaje wpis nr 58 w kolumnie 2 pkt 1 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 (REACH), który stanowi, że azotan amonu „nie jest wprowadzany do obrotu po raz pierwszy po dniu 27 czerwca 2010 r. jako substancja lub w mieszaninach zawierających ponad 28 % masowo azotu w stosunku do azotanu amonu, do użycia jako nawóz stały, jedno- lub wieloskładnikowy, chyba że nawóz jest zgodny z przepisami technicznymi dotyczącymi nawozów na bazie azotanu amonu z wysoką zawartością azotu określonych w załączniku III do rozporządzenia (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady”. Azotan amonu jest również wyraźnie wymieniony w dyrektywie 2012/18/UE w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi (wpis 1–4 w części 2 załącznika I).

⁽²⁰⁾ <http://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.035.702>

5.2. *Inne nazwy określonych substancji*

W odniesieniu do substancji wymienionych w załącznikach do rozporządzenia mogą być również powszechnie stosowane podane poniżej nazwy. Wykazy te nie są wyczerpujące i są przeznaczone jedynie do celów referencyjnych. Dodatkowe informacje, w tym dodatkowe synonimy, można znaleźć w internecie w wykazie klasyfikacji i etykietowania Europejskiej Agencji Chemikaliów ⁽²¹⁾.

Inne nazwy substancji wymienionych w załączniku I	Inne nazwy substancji wymienionych w załączniku II
Nadtlenek wodoru	Urotropina
— Nadtlenek	— Metenamina
— Dioksydan	— Heksametylenotetramina
— Dwutlenek wodoru	— Heksamina
Nitrometan	Aceton
— Nitrokarbinol	— Propanon
Kwas azotowy	— Propan-2-on
— Aqua fortis	— 2-propanon
— Kwas azotowy dymiący	
Nadchlorany	
— Chloran (VII)	
—	
Chlorany:	
— Chloran (V)	

⁽²¹⁾ Znajduje się on pod adresem: <https://echa.europa.eu/information-on-chemicals/cl-inventory-database>.